

BRUG OVER 'DEN BAARDWIJKSCHEN OVERLAAT'

Een monument als fietsbrug : een industrieel en cultureel juweeltje om trots op te zijn!

Tekst: P.Claassen, G.van Esch, A.Kroot, A. van Mierlo, K. van Spijk, G.van der Steen, J. Suöss, A.van Tuijl en J. Veraa.

Geschiedenis

Deze spoorbrug werd oorspronkelijk gebouwd voor het personen- en goederenvervoer van Lage Zwaluwe naar 's-Hertogenbosch. Ze was in 1885 gereed en mat toen maar liefst 881,4 meter.

De brug overspande de Baardwijksche Overlaat tussen Waalwijk en Drunen. In de beginjaren stroomde het overtollige water uit de Beerse Overlaat achter 's-Hertogenbosch langs via de Baardwijksche Overlaat naar het Oude Maasje. De Baardwijkse Overlaat verloor na de voltooiing van de verlegging van de Maasmond (1904) en de daarop aansluitende aanleg van het Afwateringskanaal van 's-Hertogenbosch naar Drongelen (1910) haar functie. In 1916 werden 26 van de oorspronkelijke 53 overspanningen door een aarden dam vervangen. De 10 stuks aan de westzijde van het Afwateringskanaal en de 17 aan de oostzijde bleven gehandhaafd. In 1944 vernielden terugtrekkende Duitse troepen het westelijk deel van de brug. Het herstel begon in 1946. Men gebruikte daarvoor 13 van de 17 overspanningen van

het oostelijk deel van de brug. Deze werden vervangen door een dijk. Met de 13 zo vrijgemaakte delen kon de westelijke brug geheel hersteld worden. Zodoende resteren er van de 53 overspanningen uiteindelijk nog 14, namelijk 10 bij Waalwijk, drie bij de Eindstraat in Drunen en één bij de Overstortweg, eveneens in Drunen. Deze bruggen zijn in 2001 op de Rijksmonumentenlijst gezet en vanaf 9 mei 1992 door de toenmalige Minister van Verkeer en Waterstaat J.R.H. Maij-Weggen geheel geïntegreerd in de Halve Zolenfietsroute.

Techniek

Alle oorspronkelijke 52 welijzers vakwerkbrugdelen zijn door onze voorvaders met duizenden klinknagels handmatig geklonken! De massief gemetselde pijlers rusten ieder op 33 lange eikenhouten palen met daarop eikenhouten biels. Het geheel werd voorzien van eikenhouten kespen (planken van ongeveer 3,5 cm dik). Daarop is men gaan metselen en zijn de natuurstenen afdekplaten en hoekstenen aangebracht. Het landhoofd heeft dezelf-

de constructie maar rust op 96 eikenhouten palen. Deze vakwerkspoorbrug, die architectuurhistorisch belang heeft voor de geschiedenis van de bouwtechniek, heeft industrieel-archeologische en historisch-geografische en spoorbrug-historische waarde.

Strijd om de Langstraatspoorbruggen en “ t Halve Zolenlijntje”.

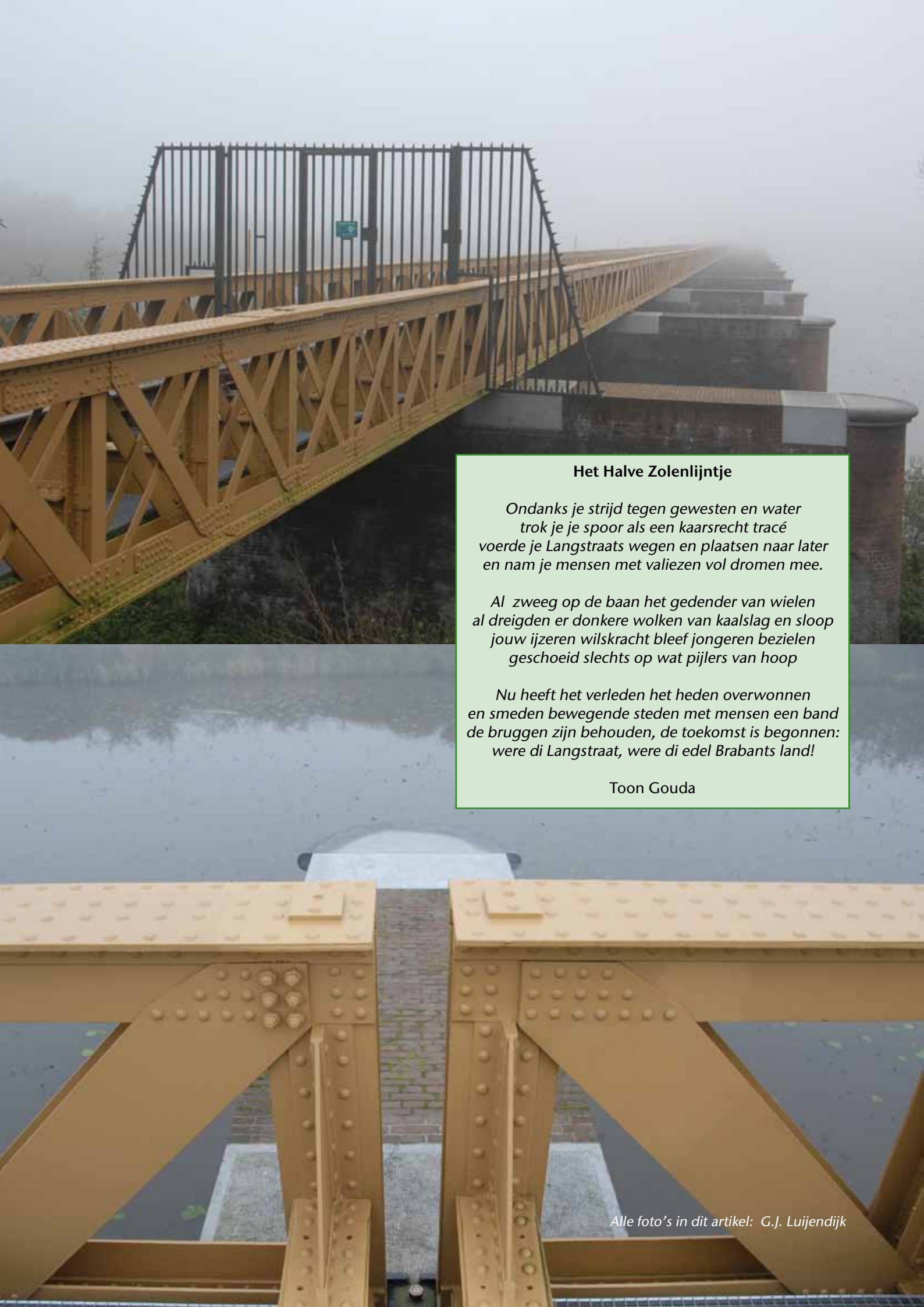
In de jaren '80 van de vorige eeuw waren er plannen om de bruggen te slopen. Twee 15-jarige jongens, Hubert Brokken en Peter Claassen, gingen in 1985 aan de slag als privé-restaurateurs. Zij wilden de 165 meter lange brug over het Drongelens kanaaltje weer toonbaar en begaanbaar maken. En in februari 1987 bestookte de 11-jarige actievoerster Chantal van Esch de politici en de media met reddingsverzoeken, teneinde de vakwerkspoorbruggen te redden van de slopershamer!

In april 1987 werd door 5 stichtingen, die intussen waren opgericht voor behoud, restauratie en herbestemming van de spoorbruggen een samenwerkingsverband

gesloten onder de naam Stichting “ Federatie Behoudt de Langstraatspoorbruggen”. Na een vijftal jaren van ongekend harde reddingsstrijd wisten zij in 5 Langstraatgemeenten, bij de Provincie en het Ministerie van O & W de verantwoordelijke politici mee te krijgen in de reddings- en restauratiegedachten. Zo kon de prachtig gerestaureerde fietsspoorbrug op 9 mei 1992 worden geopend door de minister van Verkeer en Waterstaat mev. J.R.H. Maij-Weggen.

Heden

Behalve voor de redding van deze brug voerde de Federatie, dankzij hun enthousiaste en volhardende bestuursleden en met steun van de Jeugdnatuurwacht, de bevolking en de Waalwijkse politici met succes een reddingsstrijd voor de aanleg van een uniek fietspark. Het fietspark begint bij de fietsspoorbrug en loopt van oost naar west door Waalwijk (maar liefst 4100 meter) over het Halve Zolenlijntje. Het heeft de toepasselijke naam gekregen van “t Halve Zolenpark”.

Het Halve Zolenlijntje

*Ondanks je strijd tegen gewesten en water
trok je je spoor als een kaarsrecht tracé
voerde je Langstraats wegen en plaatsen naar later
en nam je mensen met valiezen vol dromen mee.*

*Al zweeg op de baan het gedender van wielen
al dreigden er donkere wolken van kaalslag en sloop
jouw ijzeren wilskracht bleef jongeren bezielen
geschoeid slechts op wat pijlers van hoop*

*Nu heeft het verleden het heden overwonnen
en smeden bewegende steden met mensen een band
de bruggen zijn behouden, de toekomst is begonnen:
were di Langstraat, were di edel Brabants land!*

Toon Gouda